

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XI. Aliunde relictorum Deo maiorem curam esse, etia[m] noui
Testamenti exemplis, hoc est, ex Incarnationis, Paßionis, & missionis S.
Spiritûs mysterio ostenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

CAPVT XI.

Aliunde relictorum Deo maiorem curam esse, etiam noui Testamenti exemplis, hoc est, ex Incarnationis, Passionis, & missionis S. Spiritus mysterio ostenditur.

I.

Yrus potentissimus, & quondam nobilissimus Persarum rex, præstans ingenio atque imperij gloria, cum Persæ, vt refert Plutarchus, cuperent, pro suâ montanâ & asperâ, planam & mollem regionem occupare, non permisit, quòd diceret: *Ut plantarum semina, sic hominum vitas regionibus similes fieri.* Ita mihi videtur etiam diuina sapientia iudicasse: iudicauit enim præstare, vt non omnia sint in mundo plana; & aded censuit, meliùs esse de malis bona elicere, quàm mala, in Mundo, non permittere. Inter summa autem mala est peccatum, fons & radix omnis mali. Ante Mundi creationem, homo, æternùm retro, nihil erat. Ex eo nihilo, velut è tenebris in lucem, ita in suam naturam & vitam productus est, forma, specie, proprietatibus, & omnibus ornamentis naturalibus dotatus. Inter quas dotes, cum & ratio esset atque intellectus, quibus ad similitudinem & imaginem Dei accessit, statuit eum diuina bonitas sibi etiam similiorem reddere, & ad statum supernaturalem extollere. Quare naturæ illius gratiam, velut auro gemmam, superaddidit, vt eum ad altiorem ordinem, statumque diuinum eleuaret; in quo, naturalibus donis instructo etiam bona diuina communicarentur. Itaque, præter infusam naturalium rerum cognitionem, etiam fide illum diuina ornauit, qua Deum, tanquam finem quoque supernaturalem supremamque beatitudinem suam obiectiuam, cognosceret: spe eum instruxit, vt ex Elysijs illis campis, & amabili, sed terreno Paradiso, ad maiora cœlestiaque gaudia, meliore flamma incensus anhelaret: charitate diuinâ inflammavit, vt cor illius, siderei ignis vi, sursum ferretur: iustitia originali decorauit, vt omnes illicitos motus haberet in potestate; denique, ne vllum decus deesset, nulla illi virtus defuit. His tantis auxilijs firmatus æternam vitam, planissima via, erat aditurus, si voluisset.

II.

Quia verò nihil coactum est gloriosum, libertas arbitrij est illi relicta. In æquilibrio positus, quò libuit, potuit se se sponte incli-

inclinare. Hinc vel laus, vel vituperatio omnis. Arbitrio videnti vel prœmium, vel pœna decernitur. *Qui probatus est in illo, & perfectus est, erit illi gloria eterna: qui potuit transgredi, & non est transgressus: facere mala, & non fecit: ideo stabilita sunt bona illius in Domino, ideo bona promissa semper duratura.* Hac de causa *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum, in manu consilij sui. Adiecit mandata & prœcepta sua: si volueris, inquit, mandata servare, conservabunt te, & in perpetuum fidem placitam facere. Apposuit tibi aquam & ignem: ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illi; quoniam multa sapientia Dei, & fortis in potentia, videns omnes sine intermissione.* Igitur arbitrij libertas homini à Conditore est data, non solum, ut etiam hac imaginem & similitudinem Dei præ se ferret; sed etiam, ut præclarior esset gloria, quam mereretur, & non coactis laboribus partam acciperet. Bestias, etiam si sudent, & plus, quàm vlli homines, laborent, nemo censet honore dignas; carent enim libertate, qua laudem honorémue mereantur. Quapropter multa sapientia Dei fuit, in homine creando, quem tantum non fecisset, si liberum non fecisset; etiam si fecisset sempiternæ beatitudinis capacem. Posuisset enim eum in cœlo, sine suo merito, & sine spontanæ servitutis gloria, fecisset gloriosum; sicut si truncus, qui pedibus ire non potest, alienis manibus, in regio palatio collocaretur; quem nemo laudat, quòd eò se ipsum pmôrit.

Hunc ergo talem tantumque hominem, diaboli invidia, atque fallacia euertit, & per peccatum, è supernaturali statu, in exitium præcipitavit. Hoc enim casu, in quantum malum non devenit? Amisit diuinam charitatem; perdidit cœlestem gratiam; iustitiam originalem exiit; induit maledictionem & animi & corporis, sicut *diploidem*: omnium virtutum (excepta fide & spe, ut resipiscere posset) fecit iacturam: denique æternæ salutis naufragium passus in Oceanum cecidit omnium calamitatum. Vnde & singularis illa Dei protectio directioque illi subtracta est: & appetitus cepit recalcitrare, frânóque rationis excusso, tanta fuit ad malum procliuitas, ut iam nihil propemodum, nisi peccare posset; tanta vis & libido cupiditatis ad delinquendum, ut à nullo, nisi solo Deo, posset sisti & coërceri; tanta imbecillitas ad ipsas etiam naturæ leges obseruandas, ut, sine cœlesti auxilio gratis suppeditato, obseruare eas non posset. Itaque & iure cœlestis gloriæ ex-

Eccli. 31. 16.

Eccli. 15. 14.

III,

Pf. 103. 29.

ei dederat, & naturam suam ita debilitauerat, vt illa sibi relicta, instar plumbi, suo prope pondere & impetu, deorsum caderet, & de peccato in peccatum lapsa, profundior semper Infernum, atrocioraque supplicia æterna commereretur. Sic homo creatus, vt in cœlo, beatus & Deo fruens regnaret, peccati seruus, cacodæmonis mancipium & Auernalium flammaram futurum pabulum factus, nonne in profundum venit? nonne lapsus est in ipsum pelagus miseriarum? nonne dicere potuit? *Veni in altum, tempestas demersit me*: Ex nihilo conditus, ad nihilum redactus sum.

Pfal. 68. 3.
Pfal. 72. 22.

I V.
Ion. 2. 2.

Quis eum inde potuit eripere? Ionam, cum in mare proiectus esset, & iam in ventre piscis tribus diebus, & noctibus, densam noctem pateretur & atrum carcerem, nemo potuit liberare, nisi ille ipse, qui ventum & mare, & procellas concitauit. Sic neque hominem, peccato, in tanta mala, se iacentem, quisquam alius retrahere potuisset, nisi qui hominem hæc mala meritum, ijs, velut supplicij tempestate, inuoluit; vt illum idem, qui fecerat, reficeret; & qui crearet ex nihilo, recrearet. Magna opera magnos exigunt magistros; & extremi morbi extremis indigent medicinis. Igitur, ob protoplasti nostri delictum, malum hominis tam atrox, tamque inolitum fuit, vt à nulla, nisi diuina manu, posset eradicari. Quæ enim persona, nisi diuina, hominem, in diuinum ac supernaturalem statum, reposuisset? Nomina quidquid naturale est, infra est. Iacebat homo, lethaler ictus seipsum erigere non poterat. Sed neque Angelus poterat, cuius non est gratiam diuinam hoc est, spiritualem animæ vitam infundere. Vnde; ergo erat homo destitutus: seipsum iuuare non poterat Deo mortuus; neque ab alio aut homine, aut Angelo, multo que minus à bestia poterat iuuari. Solus supererat Deus, solus iuuat Deus, cuius misericordiæ non est numerus, & bonitatis infinitus est thesaurus. Is ergo, cum alia remedia omnia deessent, intimis misericordiæ visceribus commotus, humano generi succurrit. Quod etsi solus potuit, multis tamen modis potuisset. Sed quia nullus fuit conuenientior, aut nobis vtilior modus, quam vt pro præteritis hominum peccatis æquiualens iustitiæ diuinæ satisfactio fieret, & pro futuris, remedium perenne compararetur; Deus ipse de cœlo descendit, vt quereret, & saluum faceret, quod perierat. Nulla enim pura creatura, hoc est, nullus homo, aut Angelus, qui non idem esset Deus, potuisset satisfactionem tantæ offensæ æquiualem prestare,

S. Thom. 3. p.
q. 2. a. 2.

S. Bonauen.
3. sent. dist.
20. art. 3.

præstare, cum tanta sit vnus mortiferi peccati malitia, & in infinitam Numinis maiestatem iniuria, vt omnibus omnium & hominum & Angelorum fidei, misericordiæ, charitatis, aut pœnitentiæ operibus, omnibus religionis actibus, omnibus orationibus, omnibus sacrificijs, ad iustam æqualitatem, non possit compensari. *Non dabit Deo placationem suam (homo) & precium redemptionis animæ suæ,* inquit Dauid. In quæ verba S. Basilius ita scribit: *Neq; igitur fratrem quare in redemptionem; sed Deum, qui excedit naturam tuam. Neq; hominem nudum; sed hominem Deum IESVM Christum, qui etiam solus placationem dare potest, pro omnibus nobis.* Et Athanasius: *Cuius, inquit, opera, ad recuperandam istam gratiam, requirebatur, nisi solius Verbi? Eius etiam fuit, id quod corruptibile erat, iterum ad incorruptibilitatem reducere, & pro omnibus, id, quod æquum, rationiq; consentaneum erat, Patri præstare.* Denique S. Leo ait: *Talis Natiuitas decuit Dei virtutem & Dei sapientiã Christum, qua nobis & humilitate congrueret, & diuinitate præcelleret. Nisi enim esset Deus, non adferret remedium; (quia non adferret p iniuria Deo illata aliquid æquiualens, neq; constitueret perennem & inexhaustum reconciliationis fontem, quo peccata, in quæ quotidie incidimus, delerentur) nisi esset homo verus, non præberet exemplum: non haberet meritum, non offerret satisfactione.*

Quoniam ergo extinguendæ iræ diuinæ atque æterni ignis euadendi, recuperandique iuris ad cœlestem hæreditatem, nullum, neque in terris, neque in cœlo, neque apud homines, neque apud Angelos, neque apud vllam aliam creaturam remedium inueniebatur; atque ita vel diuinæ iustitiæ satisfieri non potuisset, vel homo æternum debuisset perire; fecit Deus immensum & infinita suâ misericordia dignum opus, opus omnibus seculis inauditum, omnibus gentibus admirandum, ipsi cœlo obstupescendum, ipsis Angelis ineffabile & incomprehensibile, cum illud nunquam satis laudatum, nunquam satis perpensum Incarnationis consilium excogitauit, & Christum, sapientiam increatam, per quam creata sunt omnia, proposuit propitiationem, per fidem, in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiæ suæ, propter remissionem præcedentium delictorum, in sustentatione Dei. Qui, cum cum Mundus odisset, & partim, ob primi hominis peccatum, partim, ob aliorum hominum innumerabilia fornicationum, adulteriorum, incestuum, Sodomiarum; furtorum, rapinarum; cædium, homicidiorum,

Pfal. 48. 8.

S. Basil. in

Pfal. 48.

S. Athanas. l. de Incarn.

S. Leo serm. i. de Natiu.

V.

Rom. 3. 25.

- parricidiorum, idololatriarum, veneficiorum aliarumque detestandarum abominantium crimina, non iam Mundus, sed plane immundus dicere illud Mimi, apud Gellium, posset: *Similis se pulchris nil nisi nomen retineo*, atque vicissim Dei odio, immo Orco, dignissimus esset; tamen & tunc *Sic dilexit Mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam eternam*. Quis fur patibulo adiudicatus à rege auderet petere filium regium, suo loco, in furcam agendum? *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, pro nobis, in infami ligno suspendendum*. Explicari fati non potest hæc bonitas; excedit omnem humanæ cogitationis mensuram. Miris igitur modis commendat Deus charitatem suam in nobis: quoniam, cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est: multo igitur magis nunc iustificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira, per ipsum. Si enim, cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filij eius: multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. Vix legimus, aliquem Dominum, pro seruo, mortuum, sed seruos pro Dominis duntaxat. vix etiam, pro iusto quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori? vix pro benefactoribus aliqui vitam suam obtulerunt; maximique fiunt martyres, qui pro Redemptore suo mortui sunt. At tanta est Dei misericordia, ut Dominus, pro seruis, iustus pro iniustis & in peccato mortuis, bonus pro impijs, benefactor maximus, pro maximis malefactoribus & peccatoribus, quibus nihil obligatus erat, vitam, animamque posuerit. Nonne hoc fuit, omnem omnium hominum superare charitatem? immò & cogitationem transcendere? Tales autem fuisse homines, pro quibus Seruator mortem oppetijt, si non omnes historiæ testarentur, vel Oseas abunde ostenderet illis verbis: *Audite verbum Domini, filij Israël, quia iudicium Domino cum habitatoribus terra: non est enim veritas, non est misericordia, & non est scientia Dei in terra. Maledictum & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundauerunt, & sanguis sanguinem tetigit*. Quid hæc scelera, apud diuinum tribunal, commeruere? Mox subiungit: *Propter hoc lugebit terra, & infirmabitur omnis, qui habitat in ea*. Propter hoc pestes, bella, & totos fulminum millones, atque æterna, in Tartaro, incendia Mundus meruisset. Siquidem eramus natura filij iræ. Deus autem, qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, conuincit nos in Chri-

Io. 3. 16.

Rom. 5. 8.

Osee. 4. 1.

Ibid. 7. 3.

Ephes. 2. 4.

in Christo (cuius gratia estis saluati) & conresuscitauit, & confedere fecit in caelestibus, in Christo IESU: ut ostenderet in saeculis superuenientibus abundantes diuitias gratiae suae, in bonitate, super nos, in Christo Iesu.

Titus Vespasianus, ob eximias animi dotes, olim dictus est, *Amor & deliciae generis humani*: Christo hoc elogium debetur, cui longè rectius dicitur: *Diligam te Domine, fortitudo mea*: Amor meus, deliciae meae, qui diligis etiam odientes te. Nam qui hinc nō discit admirari iudicia, amare bonitatem, & sperare misericordiam imensam omnipotentis Dei, nusquā discet. Quis non obstupescat iudiciū Numinis peccatores amantis, & in tantū amantis? Bonum est, quod amare solemus: quod pulchrum, quod formosum, quod eruditum, quod preciosum, quod nobile, quod iucundum; in summa, quod bonum est, amamus. Quid, in homine tunc deformissimo, pulchrum? quid, in foedissimo peccatore, formosum? quid, in tantis ignorantiae tenebris & umbra mortis sedente, eruditum? quid sapiens? quid, in vilissimo diaboli mancipio, preciosum? quid, in titione Inferni, nobile? quid, in tanta animi amaritudine, iucundum inueniebatur, quod Deus amaret? Peccato contaminati, iusto iudicio, in protoplasto, damnati, caeci, miseri, abiecti eramus; & tamen etiam tunc *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret*. Non capit hoc ratio humana, excedit tam grande mysterium mortalium intelligentiam; sed non excedit, increatam bonitatem. Quidquid in Deo est, immensum est, ergo & immensam decet esse charitatem. Rursusque immensae charitati conuenientissima est immensa misericordia, & immensa sui communicatio, quae, in Dei Verbo, pro homine, humanam naturam induente, nobis est manifestata. Dederat Agesilaus rex ingens donum cuidam plebeo, quod cum ille verecundè recusaret, dicens: *Hoc esse nimis magnum pro se*, respondit rex: *At non est magnum nimis, pro Agesilao*. Ad eundem modum, *Deus, qui diues est, in misericordia, propter NIMIAM* (id est, valde magnam, aut NIMIAM respectu hominum tam miserorum & indignorum, non autem respectu Dei immensè boni) *charitatem suam, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos, in Christo*. Itaque turpes amauit, ut pulchros efficeret: deformes amauit, ut faceret formosos; insipientes amauit, ut redderet sapientes: viles amauit, ut precio sanguinis sui efficeret preciosos: mancipia amauit, ut reponeret in libertatem: inopes amauit, ut diuitijs

VI.
Sueron. in
Vespasian.
c. 9.
Psal. 17. 1.

Io. 3. 16.

Ephes. 2. 4.

tij & thesauris cœlestibus locupletaret : miseris & miserabilibus amavit , vt ad æternam gloriam , felicitatēque perduceret. Nemo igitur , cum hanc charitatem cogitat , amorem humanum cogitet , qui fundum habet ac terminos , & si hîc comparatur , velut fumi vmbra est. Alia enim est amoris diuini profunditas , alia celsitudo , alia nobilitas , alia excellentia , qua omnem creatam charitatem infinities transcendit. Homo amat id , quod est bonum , atque ita hominis amor fundatur in obiecto , quod reperit ; Deus obiectum amando creat , amando enim facit bonum ; vt adeò ratio amandi non in obiecto amato necesse habeat fundari , sed sæpe in solo Deo amante existat. Siquidē , vt scribit S. Dionysius , idcirco Deus amat , vt sua bona malis communicet , amoremque suum in ipsos hostes transfundat , atque ita ex inimicis amicos , ex aduersarijs filios hæredēsque faciat. Quod , quo quisq; maiores fecit in charitate progressus , amoremque habet ardentiorē , eò impensius imitatur , diligitque & ipse inimicos suos ; non quia boni , sed quia ipse bonus , communicata bonitate sua , è malis , vult bonos facere , eosque sibi assimilare. Etsi autem conatum maximum adhibeat , infinito tamen adhuc , à Dei amanti charitate , distabit interuallo : adeò , vt etiam de Seraphico aliquo amore , & eo , qui Dei est , dici possit ;

Proximus huic , longo sed proximus interuallo.

Et tamen mandatum est , vt , etiam in hac tam ardua virtute , Deum imitemur. Nam antè , quàm Christus diceret : *Estote ergo vos perfecti , sicut pater vester cœlestis perfectus est* ; præmisit , in quo perfecti esse debeamus , adeòque in quare cœlestis pater à nobis imitandus , perfectus sit , dicens : *Diligite inimicos vestros , benefacite his , qui oderunt vos : & orate pro persequentibus & calumniantibus vos : ut sitis filij patris vestri , qui in cœlis est : qui solem suum oriri facit super bonos & malos : & pluit super iustos & iniustos. Si enim diligitis eos , qui vos diligunt , quàm mercedem habebitis ? nonne & publicani hoc faciunt ? Et si salutaueritis fratres vestros tantum , quid amplius facitis ? nonne & Ethnici hoc faciunt ? Aliter Pater vester cœlestis , cuius perfectio vobis imitanda proponitur , fecit ; ille ita bonus est , vt etiam malos amet , nec filium tantum diligat morigerum ; sed prodigum quoque , qui omnia sua cum meretricibus dissipauit , amplectatur peregrè redeuntē. Hoc , inquam , argumento , qui non*

discit

S. Dionysius
lib. de diuin.
Nomin.

Matth. 5. 48.

Luc. 15. 20.

discit amare ac imitari diuinam bonitatem, nullo discet. Sed & sperare discunt vel sceleratissimi peccatores. Sint homicidæ, sint parricidæ, sint Sodomitæ, sint sacrilegi, sint mille diabolis proprii sanguinis chirographo obstricti, ac mancipati; sit, qui tot flagitijs tantisque solus, quot & quantis à condito orbe, per omnes vel Angelos, vel homines sceleratos, sunt perpetrata, cooperiatur, tamen diuina bonitas maior, charitas grandior, misericordia efficacior est, quia infinita. Quare, sicut scintillam extinguit Oceanus, ita hæc omnia crimina delere potest diuinæ bonitatis, misericordiæ & charitatis, nulla vnquam malitiæ aut magnitudine, aut multitudine, exhauriendus thesaurus. Vt quid ergo vllus est peccator, qui de venia desperet? ut quid adeò vllus mortaliū est excors, ut non vtatur, per pœnitentiam, thesauro tantæ bonitatis, misericordiæ, & charitatis? Planè qui hæc rectè credit, non desperat; & quisquis desperat, non rectè credit.

Spei fiduciaq; huic addit ingens incitamentum S. Spiritus missio, tot secum dona è cœlo trahens. Magnum quid esset, si is in Dei Matrem, si in Apostolos, si in simplices, & idiotas, ac pisces duntaxat missus, à Deo Patre & Christo, esset: longè tamen admirabilius est, eum missum esse & mitti quotidie in eos, qui participes fuerunt crucifixionis ac mortis Christi; aut qui inter barbaras gentes, idola adorauerunt, aliòsque maximos peccatores, si modò ad eum recipiendum, per ipsiusmet gratiam, se disponant. Quo in opere, & Pater misericordiarum, & Filius diuinæ sapientiæ thesaurus; & Spiritus S. æternus amor, & tota denique Trinitas infinitam quandam liberalitatis suæ bonitatem declarauit. Dominus vineæ, ob filium suum extra vineam eiectum occisumq;, communi calculo, *malos agricolas male perdidit*. Quid Deo Patri erat agendum, ob Filium suum extra Ierusalem eiectum atque in infami arbore suspensum, eiectumque etiam è vita? Nuncquid, sicut Elias quondam, ignem de cœlo deuocare debuisset, qui Christificidas momento deuoraret? Enimuerò ignem de cœlo misit, quando *linguis igneis* immistum misit S. Spiritum; sed ignem qualis olim rubum illustrauit, non cremauit, quique corda, non corpora, inflammaret. Sic, pro odio, amorem reposuit. Sic, *cum inimici essemus, dilexit mundum, ut Filium suum vnigenitum*, Verbum intellectus sui; & Spiritum S. voluntatis suæ Amorem, adeoque, quidquid ab ipso procedebat, *daret*. Sic, vindictæ loco,

M omne

VII.

Matth. 21.
37.

Actor. 2.

- Iacob. 1. 17. *omne datum optimum, & omne donum perfectum, desursum est, descendens à Patre luminum. Qui, si sic diligit Mundum inimicum, quid gratiæ amicis est facturus! Sed & illud nullis satis verbis potest explicari, Filium Dei, postquam in propria venit, & sui non receperunt, immò postquam tam dirè ab hominibus tractatus est, non modò, inter ipsos cruciatus, dixisse: Pater, dimitte illis; sed etiam, illos ipsos pro eis cruciatus ac mortè obtulisse; & rediit diuini, atque in cœlestem gloriam ingressum, Spiritum S. qui à Patre Filioque procedit, insuper misisse. Qua de causa & Davidi mirabilis visus est ascendens in altum, & dans dona hominibus. Scratem mirati sunt veteres, discipulos suos iubentem persolvere, mercedem ijs, à quibus læderentur; mirentur potiùs Christum, dona dantem, & quidem maxima, illis, à quibus sputis sædatus, flagris laceratus, spinis, clavis, lanceis confossus erat. Quid hoc aliud est, quàm euidentissimum infinitæ bonitatis argumentum? Filij hominum peregrè grauiam passi, de malo lædentibus dando cogitant, cum domum reuertuntur: Filius Dei, innumeris contumelijs, iniurijs, plagis affectus, ad astra reuersus, unde venerat, dona mortalibus est largitus, qualia nemo, nisi Deus, dare potuisset. Nimirum vt arbores quædam sectæ vulneranti dant balsamum, sic bonus Deus adeò est bonus, vt bona reddat, à quibus mala accepit; quare per omnia Christi vulnera toti beneficiorum torrentes proruperunt. Quis talem Dominum non amaret? Sed & illud obstupescendum est, tertiam sanctissimæ Trinitatis personam Spiritum sanctum, postquam secunda persona Dei Filius tam barbarè est ab hominibus acceptus, nihilominus ad homines descendere voluisse. Columba, cum non inueniret extra arcam, ubi requiesceret pes eius, ad arcam reuolauit, noluit enim, in eodem luto, cum coruo hære. S. Spiritus, columbæ forma & indutus & expressus, à Christo secundo Noè, ex cœlo, missus, ah quæ non pectora inuenit, quàm sordida? quàm scelerata? quàm in ipsum S. Spiritum blasphemata? Et tamen negotiosè illa horruit. Quantos enim non adduxit, ad pœnitentiam, peccatores? quæ non exciuit flumina lachrymarum? Nimirum, vt noto flante, cadunt imbres, sic stabit Spiritus S. & fluent aqua, ex oculis delicta sua detestantium. Hic nimirum est abyssus diuinæ bonitatis, hæc totius Trinitatis immensa liberalitas, nullū ab hoc dono excludit, quantumuis fuerit nefarius; modò, per gratiam exci-*
- Ioan. 1. *non receperunt, immò postquam tam dirè ab hominibus tractatus est, non modò, inter ipsos cruciatus, dixisse: Pater, dimitte illis; sed etiam, illos ipsos pro eis cruciatus ac mortè obtulisse; & rediit diuini, atque in cœlestem gloriam ingressum, Spiritum S. qui à Patre Filioque procedit, insuper misisse. Qua de causa & Davidi mirabilis visus est ascendens in altum, & dans dona hominibus. Scratem mirati sunt veteres, discipulos suos iubentem persolvere, mercedem ijs, à quibus læderentur; mirentur potiùs Christum, dona dantem, & quidem maxima, illis, à quibus sputis sædatus, flagris laceratus, spinis, clavis, lanceis confossus erat. Quid hoc aliud est, quàm euidentissimum infinitæ bonitatis argumentum? Filij hominum peregrè grauiam passi, de malo lædentibus dando cogitant, cum domum reuertuntur: Filius Dei, innumeris contumelijs, iniurijs, plagis affectus, ad astra reuersus, unde venerat, dona mortalibus est largitus, qualia nemo, nisi Deus, dare potuisset. Nimirum vt arbores quædam sectæ vulneranti dant balsamum, sic bonus Deus adeò est bonus, vt bona reddat, à quibus mala accepit; quare per omnia Christi vulnera toti beneficiorum torrentes proruperunt. Quis talem Dominum non amaret? Sed & illud obstupescendum est, tertiam sanctissimæ Trinitatis personam Spiritum sanctum, postquam secunda persona Dei Filius tam barbarè est ab hominibus acceptus, nihilominus ad homines descendere voluisse. Columba, cum non inueniret extra arcam, ubi requiesceret pes eius, ad arcam reuolauit, noluit enim, in eodem luto, cum coruo hære. S. Spiritus, columbæ forma & indutus & expressus, à Christo secundo Noè, ex cœlo, missus, ah quæ non pectora inuenit, quàm sordida? quàm scelerata? quàm in ipsum S. Spiritum blasphemata? Et tamen negotiosè illa horruit. Quantos enim non adduxit, ad pœnitentiam, peccatores? quæ non exciuit flumina lachrymarum? Nimirum, vt noto flante, cadunt imbres, sic stabit Spiritus S. & fluent aqua, ex oculis delicta sua detestantium. Hic nimirum est abyssus diuinæ bonitatis, hæc totius Trinitatis immensa liberalitas, nullū ab hoc dono excludit, quantumuis fuerit nefarius; modò, per gratiam exci-*
- Pfal. 67. 19. *ascendens in altum, & dans dona hominibus. Scratem mirati sunt veteres, discipulos suos iubentem persolvere, mercedem ijs, à quibus læderentur; mirentur potiùs Christum, dona dantem, & quidem maxima, illis, à quibus sputis sædatus, flagris laceratus, spinis, clavis, lanceis confossus erat. Quid hoc aliud est, quàm euidentissimum infinitæ bonitatis argumentum? Filij hominum peregrè grauiam passi, de malo lædentibus dando cogitant, cum domum reuertuntur: Filius Dei, innumeris contumelijs, iniurijs, plagis affectus, ad astra reuersus, unde venerat, dona mortalibus est largitus, qualia nemo, nisi Deus, dare potuisset. Nimirum vt arbores quædam sectæ vulneranti dant balsamum, sic bonus Deus adeò est bonus, vt bona reddat, à quibus mala accepit; quare per omnia Christi vulnera toti beneficiorum torrentes proruperunt. Quis talem Dominum non amaret? Sed & illud obstupescendum est, tertiam sanctissimæ Trinitatis personam Spiritum sanctum, postquam secunda persona Dei Filius tam barbarè est ab hominibus acceptus, nihilominus ad homines descendere voluisse. Columba, cum non inueniret extra arcam, ubi requiesceret pes eius, ad arcam reuolauit, noluit enim, in eodem luto, cum coruo hære. S. Spiritus, columbæ forma & indutus & expressus, à Christo secundo Noè, ex cœlo, missus, ah quæ non pectora inuenit, quàm sordida? quàm scelerata? quàm in ipsum S. Spiritum blasphemata? Et tamen negotiosè illa horruit. Quantos enim non adduxit, ad pœnitentiam, peccatores? quæ non exciuit flumina lachrymarum? Nimirum, vt noto flante, cadunt imbres, sic stabit Spiritus S. & fluent aqua, ex oculis delicta sua detestantium. Hic nimirum est abyssus diuinæ bonitatis, hæc totius Trinitatis immensa liberalitas, nullū ab hoc dono excludit, quantumuis fuerit nefarius; modò, per gratiam exci-*
- Ephes. 4. 8. *ascendens in altum, & dans dona hominibus. Scratem mirati sunt veteres, discipulos suos iubentem persolvere, mercedem ijs, à quibus læderentur; mirentur potiùs Christum, dona dantem, & quidem maxima, illis, à quibus sputis sædatus, flagris laceratus, spinis, clavis, lanceis confossus erat. Quid hoc aliud est, quàm euidentissimum infinitæ bonitatis argumentum? Filij hominum peregrè grauiam passi, de malo lædentibus dando cogitant, cum domum reuertuntur: Filius Dei, innumeris contumelijs, iniurijs, plagis affectus, ad astra reuersus, unde venerat, dona mortalibus est largitus, qualia nemo, nisi Deus, dare potuisset. Nimirum vt arbores quædam sectæ vulneranti dant balsamum, sic bonus Deus adeò est bonus, vt bona reddat, à quibus mala accepit; quare per omnia Christi vulnera toti beneficiorum torrentes proruperunt. Quis talem Dominum non amaret? Sed & illud obstupescendum est, tertiam sanctissimæ Trinitatis personam Spiritum sanctum, postquam secunda persona Dei Filius tam barbarè est ab hominibus acceptus, nihilominus ad homines descendere voluisse. Columba, cum non inueniret extra arcam, ubi requiesceret pes eius, ad arcam reuolauit, noluit enim, in eodem luto, cum coruo hære. S. Spiritus, columbæ forma & indutus & expressus, à Christo secundo Noè, ex cœlo, missus, ah quæ non pectora inuenit, quàm sordida? quàm scelerata? quàm in ipsum S. Spiritum blasphemata? Et tamen negotiosè illa horruit. Quantos enim non adduxit, ad pœnitentiam, peccatores? quæ non exciuit flumina lachrymarum? Nimirum, vt noto flante, cadunt imbres, sic stabit Spiritus S. & fluent aqua, ex oculis delicta sua detestantium. Hic nimirum est abyssus diuinæ bonitatis, hæc totius Trinitatis immensa liberalitas, nullū ab hoc dono excludit, quantumuis fuerit nefarius; modò, per gratiam exci-*
- Gen. 8. 9. *extra arcam, ubi requiesceret pes eius, ad arcam reuolauit, noluit enim, in eodem luto, cum coruo hære. S. Spiritus, columbæ forma & indutus & expressus, à Christo secundo Noè, ex cœlo, missus, ah quæ non pectora inuenit, quàm sordida? quàm scelerata? quàm in ipsum S. Spiritum blasphemata? Et tamen negotiosè illa horruit. Quantos enim non adduxit, ad pœnitentiam, peccatores? quæ non exciuit flumina lachrymarum? Nimirum, vt noto flante, cadunt imbres, sic stabit Spiritus S. & fluent aqua, ex oculis delicta sua detestantium. Hic nimirum est abyssus diuinæ bonitatis, hæc totius Trinitatis immensa liberalitas, nullū ab hoc dono excludit, quantumuis fuerit nefarius; modò, per gratiam exci-*
- Pfal. 147. 18. *Noto flante, cadunt imbres, sic stabit Spiritus S. & fluent aqua, ex oculis delicta sua detestantium. Hic nimirum est abyssus diuinæ bonitatis, hæc totius Trinitatis immensa liberalitas, nullū ab hoc dono excludit, quantumuis fuerit nefarius; modò, per gratiam exci-*

excitantem, pulsante S. Spiritu, se disponat, ad donum istud recipiendum. Quia non est personarum acceptor Deum, sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi, accipitque S. Spiritum. Qui per excellentiam appellatur, Donum Dei altissimi; est enim omnium donorum maximum, & eorum fons & origo, vt D. Thomas tradit: est fluvius aqua vite, splendidus tanquam crystallus, procedens de sede Dei & Agni, in medio platea eius, eam irrigans. De quo Christus dixit: Aqua, quam ego dabo, fiet in eo fons aqua salientis in vitam eternam: est lignum vitæ, afferens fructus 12. per menses singulos reddens fructum suum, & folia ligni ad sanitatem gentium: affert enim 12. fructus, Charitatem, gaudium, pacem, patientiam, benignitatem, bonitatem, longanimitatem, mansuetudinem, fidem, modestiam, continentiam, castitatem. Hæc omnia paratus est hostibus suis largiri coelestis Pater, qui pluit super iustos & iniustos, dummodo velint acceptare. Nam qui pro nobis tradidit Filium suum, quo modo non etiam, cum illo, omnia nobis donavit? Dixit olim iratus: Non permanebit Spiritus meus in homine in eternum, quia caro est. At passione Fillij placandus dixit: Effundam Spiritum meum super omnem carnem. Si locutus fuisset de sola carne Christi, quæ est diuinæ personæ vnita, nihil esset mirabile: sed nunc ait: Effundam Spiritum meum super omnem carnem, Spiritum adeo preciosum, in tam vilia vasa iræ: hæc bonitas exuperat omnem sensum.

Act. 10. 34.

S. Th. 1. p. 9. 38. Apoc. 22.

Io. 4. 14.

Gal. 5. 22.

Rom. 8. 32.

Gen. 6. 3. Ioel. 2. 28.

CAPVT XII.

Alijs noui Testamenti exemplis, ante oculos ponitur, mirabile iudicium Dei, quo ipse succurrit, quando alius nemo succurrit.

EX supra explicata immensa Numinis misericordia & bonitate, satis potest superque intelligi, quasi morem Dei esse, vt, deficientibus vndique humanis auxilijs, auxilia faciat ipse diuina. Quod Christus totâ vitâ suâ, demonstrauit. Deipara à Iosepho, præter expectationem, inuenta est habens in utero: id à se non esse sciebat Iosephus, de Spiritu sancto esse, nesciebat. Iamque, cum esset iustus, & nollet eam traducere, seu accusare, & publico exemplo puniendam offerre, coepit aliam dimittendi rationem longè honorabiliorem cogitare, ob magnam, qua præditus erat, charitatem. Ge-

I.

S. Augustin. Epist. 95.

M 2

mini